

Plán obnovy EÚ musí podporiť potravinovú sebestačnosť Slovenska

Zástupcovia všetkých relevantných organizácií zastupujúcich poľnohospodárov, potravinárov a maloobchod s potravinami dnes zaslali predsedovi vlády Slovenskej republiky otvorený list. Vyzývajú ho, aby z prostriedkov Plánu obnovy EÚ bolo podporené aj agropotravinárske odvetvie, nakoľko podľa medializovaných priorít využitia týchto prostriedkov sa s týmto odvetvím nepočíta. Za takýchto podmienok je záväzok zakotvený v Programovom vyhlásení vlády Slovenskej republiky 2020-2024 zvýšiť potravinovú sebestačnosť Slovenska a podiel slovenských potravín na pultoch obchodov iluzórny a nerealizovateľný.

Slovenské poľnohospodárstvo a potravinárstvo prešlo za posledných tridsať rokov výraznými zmenami. Z krajiny, ktorá si dokázala zabezpečiť všetky základné poľnohospodárske suroviny a potraviny z vlastnej produkcie, sa stala krajina závislá od dovozu, s hrubou potravinárskou produkciou na chvoste krajín Európskej únie. Podiel slovenských potravín na pultoch v maloobchode je na úrovni 40% a záporné saldo zahraničného obchodu s agropotravinárskymi komoditami bude tento roku atakovať historickú hranicu 2 miliárd eur. Potravinárske odvetvie je pritom najväčším spracovateľským odvetvím v Európskej únii, väčším ako automobilový priemysel, a rovnako je tak tomu aj vo vyše polovici členských štátov EÚ. Slovenská republika tak zďaleka nevyužíva potenciál, ktorý jej umožňujú nielen pôdne a klimatické podmienky, ale aj dlhodobá tradícia výroby kvalitných potravín

Dôležitosť poľnohospodárstva a potravinárstva sa naplno ukázala počas prvej vlny pandémie spôsobenej ochorením COVID-19, kedy mnohé spracovateľské závody prerušili výrobu. Poľnohospodári, potravinári a maloobchod s potravinami však museli fungovať naďalej, pretože nedostatok, prípadne nedostupnosť potravín môže viesť až k občianskym nepokojom a znamenať ohrozenie národnej bezpečnosti. Uzatvorenie hraníc zároveň znamenalo významné narušenie fungovania jednotného európskeho trhu a odhalila slabinu v jeho fungovaní – v prípade, že zvrchované členské štáty Európskej únie prijmu opatrenia v rámci núdzového stavu, prípadne zakážu vývoz určitých výrobkov, nemá Európska komisia kompetenciu prikázať ktorémukolvek členskému štátu poskytnúť potraviny druhému členskému štátu a krajiny, ktoré nie sú potravinovo sebestačné, budú odkázané na humanitárnu pomoc.

„Po našej niekoľkoročnej snahe a analýzách dostupných údajov je dnes všeobecne uznávaným faktom, že hlavnou prekážkou zvýšenia potravinovej bezpečnosti je zhoršujúca sa konkurencieschopnosť spracovateľských potravinárskych podnikov spôsobená zanedbanou podporou zo strany štátu. Finančné prostriedky zo Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ, ktorých výška navyše nedosahuje výšku podpôr poskytovaných v starých členských krajinách, smerovali prevažne do poľnohospodárskej prvovýroby a pre spracovateľské podniky boli vyčlenené iba v minimálnej miere,“ povedal Daniel Poturnay, prezident Potravinárskej komory Slovenska. Finančne poddimenzovaný potravinársky priemysel je dnes na Slovensku najslabším článkom potravinovej vertikály, ktorá sa tak v dôsledku tejto nerovnováhy stáva nefunkčnou.

Súčasťou rozpočtovej dohody európskych lídrov z júlového summitu EÚ je aj mimoriadny balík pre poľnohospodárstvo. Konkrétne 7,5 miliardy eur by malo ísť na rozvoj vidieka, teda do druhého piliera Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ. Tieto finančné prostriedky sú súčasťou balíka Plánu obnovy Európskej únie, pričom eurokomisár pre poľnohospodárstvo Janusz Wojciechowski vyzýva, aby sa tieto finančné prostriedky uvoľnili čo najskôr a aby sa pri využití peňazí okrem farmárov myslelo aj na spracovateľov.

„Je pre nás preto sklamaním, že podľa medializovaných informácií o štruktúre Plánu obnovy EÚ pre Slovensko nebol návrh Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR na vyčlenenie prostriedkov pre poľnohospodárov a potravinárov akceptovaný. Včerašie vyhlásenie ministra financií k podpore agropotravinárskeho sektora berieme ako prvý prísľub, potrebujeme však istotu, že naše odvetvie nebude z Plánu obnovy vynechané. Zatiaľ tu máme jedinú istotu a to takú, že sa nám zvyšujú náklady,“ konštatoval Marián Šolty, podpredseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory. "Pán minister pôdohospodárstva sa veľmi čuduje, prečo takýmto spôsobom protestujeme a píšeme aj premiérovi. Nie je to však prvýkrát, keď sa samospráva obracia na premiéra. Za posledných 12 rokov sa SPPK podieľala na vyše 30 protestných aktivitách, aby upozornila vrchných predstaviteľov štátu na konkrétne problémy v sektore," dodal Marián Šolty.

Bez podpory slovenského potravinárskeho priemyslu sa ešte viac roztvoria nožnice jeho nekonkurencieschopnosti voči zahraničiu. *„Bez potrebných investícií do agropotravinárskeho sektora zostane ambícia zvyšovania potravinovej sebestačnosti Slovenska a podielu slovenských potravín na pultoch prázdny sľubom a zákonite musíme očakávať ďalšie zhoršovanie situácie,“* uvádza Martin Krajčovič, predseda Slovenskej aliancie moderného obchodu.

Všetci zástupcovia organizácií, ktoré sa pod spoločný list podpísali, sú pripravení účinne sa podieľať na diskusii a príprave opatrení na podporu výroby potravín na Slovensku. Zároveň v liste požiadali predsedu vlády Slovenskej republiky o osobné stretnutie, na ktorom by ho chceli informovať podrobnejšie o situácii v agropotravinárskom sektore.

Signatári spoločného listu, ktorý nájdete v prílohe na stiahnutie sú:

Potravinárska komora Slovenska
Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora
Agrárna komora Slovenska
Slovenská aliancia moderného obchodu
Zväz obchodu Slovenskej republiky
Zväz spracovateľov mäsa

Slovenský zväz pekárov, cukrárov a cestovinárov
Asociácia výrobcov nealkoholických nápojov a minerálnych vôd
Slovenské združenie výrobcov piva a sladu
Únia potravinárov Slovenska

Dokumenty na stiahnutie

- [Spoločný list premiérovi](#) (0.21 MB, PDF)